

กำพ้อ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ถ้าตั้งใจฟังธรรมนะ นี่ตั้งแต่วันเข้าพรรษา วันเข้าพรรษา เห็นใหม่ เราพระ
เก่าก็เคยเข้าพรรษามาแล้วทุกปีๆ พระใหม่ะตั้งแต่บวชมาที่รอวันเข้าพรรษา แล้วเวลาเข้าพรรษา
นะมันเขยใหม่ มันสดๆ ร้อนๆ มันไม่เคยพบเคยเห็น มันยังแปลกประหลาดอยู่ ยังไม่เข้าใจสิ่งใด
นะ เราบวชมาเลือกหาที่บวชเป็นวัดปฏิบัติ ถ้าวัดปฏิบัติแล้วนี่ก่อนวันเข้าพรรษานะ ถ้าเป็น
ปฏิบัติโดยที่ซื่อเท็จจริงนะ เขาจะมีการถือธุดงค์กัน เขาจะถือธุดงค์ เห็นใหม่ เขาจะอธิษฐาน
ธุดงค์ อธิษฐาน นี่ถ้าเขาอธิษฐานธุดงค์ของเขาๆ เห็นใหม่

วันเข้าพรรษา เราก็คิดว่าเราถือธุดงค์แล้วนี่ ธุดงค์วัตรนี้เป็นข้อขัดเกล้ากิเลส ถ้าข้อขัด
เกล้ากิเลส การประพฤติปฏิบัติในพรรษาหนึ่ง เห็นใหม่ นี่เราหวังผลไง วันเข้าพรรษาเราก็หวัง
ผลนะ หวังผลว่าเราจะประพฤติปฏิบัติ มันต้องมีผลของเราๆ คือมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาไง สมบัติ
ของพระ สมบัติของพระคือมรรคคือผล สมบัติของพระไม่ใช่วัตถุหรือ สมบัติของพระคือศีล
คือธรรมในหัวใจไง ถ้าสมบัติของพระนี่ถ้าพระมีสมบัติในหัวใจ เห็นใหม่ ถ้าพระมีสมบัติใน
หัวใจ สิ่งที่เป็นสมบัติในหัวใจอันนั้นมันจะเป็นสังฆธรรมความจริงใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรมแบบนี้ กราบธรรมคือกราบ
สังฆธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันสว่าง
ไสวกลางหัวใจดวงนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชมธรรมในใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ สิ่งทีกราบธรรมๆ คือสังฆธรรมอันนั้นใจ วันเข้าพรรษาเราก็มีแรง
ปรารถนา เราก็มีการกระทำ เราก็หวังผล หวังผลว่าจะประพฤติปฏิบัติ มันจะได้ผลดีจะตาม
ความจริงอันนั้น

วันนี้ เห็นใหม่ วันนี้วันพระ วันอธิษฐานออกพรรษา เราจะปวารณากันออกพรรษาแล้ว ถ้าออกพรรษา ออกพรรษาแล้ว เห็นใหม่ ถ้าออกพรรษาๆ ถ้าเป็นพระที่ยังประพฤติปฏิบัติอยู่ ต่อเนื่องไปมันก็มีข้อวัตรมีปฏิบัติ ถ้าจะถือธุดงค์ก็ถือธุดงค์ต่อไป คำว่าถือธุดงค์ต่อไปเรายังมีงานที่จะทำต่อเนื่องกันไปไง ถ้าทำต่อเนื่องกันไปนะ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก พระอานนท์ไว้ “อานนท์ ธรรมและวินัยที่เราตรัสไว้แล้วจะเป็นศาสดาของเธอ” ถ้าเป็นศาสดาของเธอ เราก็จะมีธรรมมีศาสดาประจำหัวใจไง เราจะมีครูมีอาจารย์อยู่ในหัวใจเราไง เรายังมีครูบาอาจารย์คอยคุ้มครองดูแลเราต่อไปไง

เวลาพระที่ปฏิบัตินะ พระที่บวชแล้วประพฤติปฏิบัติคิดโดยกิเลสไง เราเป็นลูกกำพรว้า เราไม่มีพ่อแม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็นิพพานไป ๒,๐๐๐ กว่าปี เห็นใหม่ บวชมาจากอุปัชฌาย์ ผู้ที่บวชบางคนอุปัชฌาย์ก็ตายไปแล้ว พอตายไปแล้วเราก็เค็งคว้างนะ เหมือนคนไม่มีพ่อแม่ ไม่มีใครคุ้มครองดูแล มีแต่ความทุกข์ความยาก ชีวิตนี้มันมีแต่ความว้าเหววนั้น เพราะใจเรากิเลสมันทำให้เราเห็นใหม่ ให้เราพลัดพราก ให้เราไม่มีหลักการไง

แต่ถ้ามีหลักการ เห็นใหม่ ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาบวชพระอุปัชฌาย์นี้บวชลูกศิษย์สังฆวิหาริก เวลาอุปัชฌาย์ตายไป พออุปัชฌาย์ตายไป เห็นใหม่ พระแตกसानซ่านเซ็นเลย นี่เขาไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถ้าอุปัชฌาย์ตายไปแล้วนี่ให้ขอนิสัยกับอาจารย์นั้น ขอนิสัยกับอาจารย์รองลงมาไง ไม่ใช่อุปัชฌาย์ตายแล้วไม่มีใครมาดูแล เหมือนพ่อแม่ที่เสียชีวิต พ่อแม่ตายแล้ว ลูกหลานใครจะดูแลต่อเนื่องไป นี่ลูกหลานต่อเนื่องไป เห็นใหม่ คุณติ ในทางโลกถ้าพ่อแม่เขาเสียชีวิตไปแล้วเขาก็มีพ่อบุญธรรมแม่บุญธรรมต่อเนื่องกันไปไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเรามีคุณธรรมในใจนะ ถ้าจิตใจของเราอยู่ใกล้ชีวิต ถ้าอยู่ใกล้ชีวิตเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา ถ้าเราทำตัวเราให้เข้มแข็ง ทำตัวเราให้มีสติปัญญา เห็นใหม่ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะมืองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กลางหัวใจ เราจะมีคนคุ้มครองดูแล ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครอง

คนที่มึสติล ๕๑ สติล ๕ นี้ถ้าเขาปฏิบัติสติล ๕ โดยสมบูรณ์ของเขา มันจะมีอำนาจวาสนา บารมีนะ ในสังคมนั้นเขาจะชื่นชมใจ คนคนนี้เป็นคนไม่พุดปิด เขามีศักดิ์ พุดเชื่อถือได้ ถ้ามีสติล ๕ ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้าเขาปฏิบัติธรรมของเขา เขามีศักดิ์ของเขา สังคมเขา เชื่อถือคนคนนั้นนะ เชื่อถือเพราะอะไร เชื่อถือเพราะมีศักดิ์ เขามีศักดิ์เพราะอะไร เขามีสติล ถ้าเขามีสติลนะ เพราะมีสติลคุ้มครองเขาไหม นี่ไง ถ้าศีลธรรมมันคุ้มครองๆ อย่างนั้นไง คุ้มครอง เพราะเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามศีลตามธรรมนั้น ไม่ใช่ปฏิบัติตามความพอใจของตน

ถ้าปฏิบัติตามความพอใจของตน เห็นไหม ความพอใจก็รู้อยู่แล้วอะไรอยู่ในใจนะ ความพอใจ ความพอใจมันก็ไหลลื่นไปเรื่อยแหละ นี่แล้ว เห็นไหม จี้ตามข้างๆ เห็นข้างมันจี้จะจี้ตามข้าง ข้างมันจี้ ข้างมันกินถึงหนึ่งในสามน้ำหนักตัวมันนะ จี้ของมันเลยกองใหญ่ ใจของเรา เราจะจี้เท่าข้างไหม เราจี้เท่าข้างก็พยายามจะเบ่งจี้ออกมาอย่างนั้นสิ

นี่ก็เหมือนกัน เห็นครูบาอาจารย์ทำอย่างไรก็จะทำอย่างนั้น ไม่ได้หรอก ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านทำอย่างนั้นมันเป็นจรตินิสัยของท่าน คือเป็นความธรรมดาของท่านไง คือท่านทำเป็นปรกติเป็นธรรมดา ท่านไม่ได้พยายามจะไปสร้างภาพขึ้นมา แต่ของเรานี้ เห็นไหม เห็นข้างจี้ก็จี้ตามข้าง เห็นเขาทำ ทำอย่างนั้น จะทำอย่างนั้น ไม่ใช่! ของเราต้องทำเป็นของของเราไป

ถ้าเราปฏิบัติของเรา เราชอบสิ่งใด เราทำสิ่งใดให้มันเป็นสมบัติของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นสมบัติของเราขึ้นมา ถ้าทำขึ้นมันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันมีสติล สติลก็มีความปรกติของใจ ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญาได้ เห็นไหม ฝึกหัดใช้ปัญญาได้ สติลสมาธิ ปัญญา ถ้ามันเกิดจากใจของเราแล้วนี่ มันเกิดจากใจของเรา เราได้กระทำมาๆ เราได้ผ่านมา เราได้มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันรู้ พอมันรู้แล้ว เห็นไหม แล้วมันจะกำพรวาไปไหน มันไม่กำพรวาหรอก ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีศีลมีธรรมในหัวใจ นี่อึดตัดตลสมบัติ สมบัติของพระ ถ้าพระมีสมบัติอย่างนี้ นี้อริยทรัพย์ ถ้าทรัพย์อย่างนี้เกิดขึ้นมามันอยู่ในใจของเรา

ถ้ามันเป็นจริงๆ เห็นไหม ถ้าเป็นจริง ออกพรรษาแล้วๆ ในสมัยพุทธกาลออกพรรษาแล้ว
 นี้เขาจะออกวิเวก ออกไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนใหญ่แล้วจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะถามทันทีเลยมาจากไหน มาอย่างไร
 แล้วปฏิบัติที่นั่นได้ผลอย่างไร เห็นไหม นี่สิ่งที่ไปหาๆ ก็ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไป
 แล้ว เห็นไหม เราบวชเราเรียนขึ้นมา บวชเรียนขึ้นมาเราก็แสวงหาครูบาอาจารย์ของเรา

ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเรานี้ ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเป็นธรรมนะ ท่านจะพูดแต่เรื่อง
 ประพฤติปฏิบัติทั้งนั้น พูดถึงเรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา เรื่องผลของการประพฤติปฏิบัติ
 ท่านไม่พูดกันเรื่องอื่นหรอก แล้วพูดเรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญานี้คือสมบัติ พระพุทธศาสนา
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาถึงได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 แล้วตรัสรู้ธรรมขึ้นมาธรรมมันคืออะไรละ นี่เขาบอกธรรมะคือธรรมชาติๆ ก็เอามาอ้างอิงกัน
 แล้ว พูดที่ไรก็มาวิเคราะห์วิจัยธรรมชาติ แต่ไม่วิเคราะห์วิจัยหัวใจเลย ไม่วิเคราะห์วิจัยเรื่องกิเลส
 เลย ไม่วิเคราะห์วิจัยว่าปฏิบัติมันมีผลหรือไม่มีผลเลย

นี่ธรรมะ ธรรมะมันคืออะไรละ ธรรมะมันคืออะไร แล้วธรรมะมันทำได้จริง ทำจริง เห็น
 ไหม คุณติ ฌมมสากัจฉา เอตมมุงคลมุตตมัม เวลาคูบาอาจารย์ของท่านรู้ตรงๆ ท่านไปเที่ยว
 วิเวกกลับมา ท่านจะมาคุยกันนะ คุยกันสนทนาธรรมกัน สนทนาคือประสบการณ์ใจ นี่เราไปพบ
 อย่างนั้น เราไปเห็นอย่างนั้น เรามีอุปสรรคอย่างนั้น อุปสรรคอย่างนั้นมันก็คขวาง เราจะทำอย่าง
 ไດ นี่ถ้าสนทนาธรรมถ้าด้วยเหตุด้วยผลก็ฟังด้วยเหตุด้วยผล ฌมมสากัจฉา เอตมมุงคลมุตตมัม มัน
 เป็นมงคล เราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เราไม่ได้คุยด้วยเล่ห์กระเท่ เล่ห์เหลี่ยมเล่ห์กลเขาไม่เอามาคุย
 กันหรอก เพราะเล่ห์เหลี่ยมเล่ห์กลมันทำให้เราเจ็บช้ำอยู่ที่นี่ ที่ปฏิบัติไม่ได้ก็ไอ้เล่ห์กลเล่ห์เหลี่ยม
 ของกิเลสมันพลิกแพลงอยู่ที่นี่

จะนั่นเวลาเขาคุยกัน เขาคุยด้วยเหตุด้วยผล ฌมมสากัจฉา เอตมมุงคลมุตตมัม มันจะเป็น
 มงคลต่อเมื่อเราเป็นสุภาพบุรุษไง คำว่าสุภาพบุรุษ เห็นไหม เราฟังด้วยเหตุด้วยผล เวลาเราจะ

โต้แย้งเราก็โต้แย้งด้วยเหตุด้วยผล เราไม่ใช่โต้แย้งด้วยเล่ห์ด้วยกลเหมือนกัน เราโต้แย้งด้วยเหตุด้วยผลเพราะอะไร เพราะเราเป็นศากยบุตรพุทธชินนรต เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน เราบวชเป็นพระด้วยกัน เราบวชแล้วเราประพฤติปฏิบัติด้วยกัน แล้วประพฤติปฏิบัติด้วยกัน ต่างคนต่างหาที่สงบสงัด ต่างคนต่างหาที่วิเวก แล้วใครประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ีผลปรากฏในหัวใจมันเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างไ ้เห็นไหม เราก็ล้มลุกคลุกคลาน เขาก็ล้มลุกคลุกคลาน ต่างคนต่างเห็นใจกันนะ

ถ้าต่างคนต่างเห็นใจกัน เราคุยกันด้วยเหตุนี้ไง ถ้าด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติธรรมเป็นสมบัติ ถ้ามีอดตัดตสมบัต ีเห็นไหม ครอบครักรรมฐานของเราถึงได้รู้ว่าใครจะมีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน ในหัวใจนี้มันจะเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ถ้าเป็นจริงขึ้นมามันเป็นจริงอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นจริง เห็นไหม ช่างจี! ช่างเข้มนักก็เป็นเรื่องสมบัติของช่าง

ไอ้ของเรานี้เราเป็นมนุษย์ เรามีสติปัญญา สติปัญญาของเรา เห็นไหม งานทางโลกนะ อาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัย ทุกคนอยู่ทาง โลกก็ต้องการความมั่นคงของชีวิตๆ แล้วเวลาเรามาบวชพระขึ้นมา ีจิตใจของคนไข้เข้มแข็ง เห็นไหม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด คือชีวิตนี้มันต้องตาย ถ้าต้องตายนะ คิดโดยกิเลสถ้าต้องตายก็ไม่ต้องทำอะไรเลย ก็นั่งรอวันตายกันนี่ไง มันตายอยู่แล้วไปทำทำไม ทำแล้วไม่มีประโยชน์อะไรก็รอวันตายสิ สบายๆ

ก็ไอ้ชีวิตนี้มันมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้มันตายอยู่แล้ว แต่ แต่ก่อนตายนี้ไง ก่อนตายนี้ขวนขวายๆ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะไม่สะเพร่าจนไปตื่นโลก ตื่นโลกตื่นสงสารตื่นยศดาบรรดาศักดิ์ ตื่นชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ ไปตื่นอย่างนั้นไม่มีโอกาสจะได้เข้ามาดูแลหัวใจของตนเลย ีเห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราบวชเป็นพระนะ เราไม่ประมาท เราไม่สะเพร่าไปตะครุบเงา ไปตะครุบสิ่งที่สมบัติ เห็นไหม สมบัติทางโลกนี้ เราตายไป เห็นไหม คูสิ ได้สมณศักดิ์ตายแล้วต้องเอาพัดไปคืนนะ เขาจะไปตั้งองค์ใหม่ ไม่ใช่ของเอ็งหรือก ชั่วคราว ตั้งให้ พอตายแล้วก็ต้องส่งคืน ส่งคืนแล้วก็ไปตั้งองค์ใหม่

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัตินะ ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นสมบัติของเรา นี่ธรรมในใจของคน ธรรมในใจเป็นของดวงใจใดก็เป็นของดวงใจนั้น เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปนิพพาน เห็นไหม “เธอจงสมควรแก่เวลาของเธอเถิด” เป็นสมบัติของเธอไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนี้ พระอานนท์คร่ำครวญแล้ว คร่ำครวญอีก “อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือที่เราไปนี่เราก็เอาสมบัติของเราไปเท่านั้น เรา ก็เอาคุณธรรมในหัวใจของเราไปเท่านั้น เราไม่ได้เอาสมบัติของใครไปเลย”

สมบัติของใคร เห็นไหม สมบัติของใครก็เป็นสมบัติของคนนั้น ใครที่ประพฤติปฏิบัติได้ มากได้น้อยแค่ไหนก็เป็นสมบัติของเขา นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านนิพพานไปก็เอาสมบัติของ ท่านทั้งนั้น สมบัติของท่าน แล้วสมบัติของเรานี้ที่เราประพฤติปฏิบัติกัน สมบัติของเรานี้ แล้ว ถ้ากิเลสมันเสื่อม กิเลสมันทำลายนะ โอ้ พอบอกว่าลูกกำพรว้า มันเป็นทางออกไง เพราะเราเป็น ลูกกำพรว้า เราไม่มีคนดูแล เราไม่มีคนคุ้มครอง แล้วมันก็ไปนะ พอดิคอย่างนี้พอมันแฉไป แล้ว เป็นอย่างไร นี่ไม่มีกำลังใจเลย ไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นหลักเป็นเกณฑ์เลย ปล่อยตัวสำมะเลเทเมาไป เลย ไม่มีอะไรที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว

แต่ถ้าเราเป็นพระใช้ไหม เราเป็นพระเราบวชมา สัทธวิหาริก เห็นไหม อจาริยวัตร อากัน ตุกวัตร เรามีหม่อมมีคณะไง เรามาเข้ากับหมู่สงฆ์ไง หมู่สงฆ์ก็เสมอกันโดยศีลโดยธรรมไง เราเป็น พระ เห็นไหม เราก็มียุทธิมีคณะไง เราก็มียุทธิมีอาจารย์ไง แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็น จริงขึ้นมาไง ถ้าเกิดเขามีศีล เขามีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เขามีคุณธรรม มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสถิตกลางหัวใจเลย มันเป็นกำพรว้าที่ไหน มัน เป็นกำพรว้าตรงไหน ถ้ามันเป็นธรรมๆ นะ เป็นธรรมตามความเป็นจริง มันเป็นความจริงอย่าง นั้นไง

ถ้าความจริงอย่างนั้นเราจะต้องมีสติมีปัญญา ออกพรรษาแล้วก็ไม่ใช่ว่าเราจะพลัดพราก จากไปไหน ไม่มี! จะเข้าพรรษาออกพรรษา นี่เข้าพรรษาออกพรรษามันเป็นวันเวลานะ วันเวลา กลืนกินชีวิตของสัตว์โลกไปทั้งหมด แล้ววันเวลามันเคลื่อนไปตลอดเวลา เห็นไหม อดีต

อนาคต นี่ปัจจุบันๆ นี่ตั้งแต่วันเข้าพรรษามา ๓ เดือน วันนี้วันออกพรรษา ๓ เดือนแล้ว วันเวลายันผ่านไป คนเดิม กิเลสหนาขึ้น กิเลสหนักหน่วงขึ้น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันว่ามันอาวุโส มันมียศถาบรรดาศักดิ์ นี่ไอ้ที่บวชใหม่ๆ นั้นพระนวกะ พระบวชเข้ามาในสังคมใหม่ เราเก่าแก่เรามีอำนาจมาก นุ่น ไปนุ่นเลย

นี่ถ้ามัน ไม่ใช่กำพรว้า มันก็เสียม เสียมให้ทุกข์ให้ยากใจ แต่ถ้ามีสติปัญญา จะเข้าพรรษาจะออกพรรษานะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมแล้วนะ เรื่องนี้เป็นเรื่องปรกติ เรื่องนี้ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้ไง ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มันจะเห็นบุญเห็นคุณมาก ภิณฑบาตได้ฉันอยู่นี้ก็เพราะพระพุทธรเจ้า สิ่งใดก็แล้วแต่ที่เราทำอยู่นี้ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ สิ่งที่เราทำกันอยู่นี้ๆ มันจะมีใครศรัทธามีความเชื่อขนาดที่จะมาเชิดชูบูชา ไม่มีหรอก

สิ่งที่เขาเชิดชูบูชาเพราะเขาก็ระลึกถึงพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ของเขาเหมือนกัน พระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ของเขาในสถานะของเขา เขาเป็นฆราวาส บริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา ถ้าอุบาสกอุบาสิกาของเขาเขาชวนขวยของเขา ในเมื่อเขาไม่มีโอกาสประพฤติปฏิบัติเห็นไหม ถ้าเขามีโอกาสประพฤติปฏิบัติเขาจะปฏิบัติตามความเป็นจริง แต่เขาไม่มีโอกาสที่จะได้ประพฤติปฏิบัติของเขา เขาต้องทำหน้าที่การงานของเขา เขาก็พยายามหาบุญกุศลของเขาด้วยปัจจัยเครื่องอาศัยที่จะมาเชิดชูบูชาครูบาอาจารย์ของเขา

นี่ไอ้เราเป็นนักรบ นักรบ เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณี พระเป็นฝ่ายนักรบ ฝ่ายที่คั่นคว่า ฝ่ายที่จะวิเคราะห์วิจัยสังขธรรมขึ้นมา สังขธรรมขึ้นมา เห็นไหม สังขธรรมขึ้นมาเพื่ออะไร เพื่อปราบปรามกิเลสของใจดวงนั้นก่อน อย่างที่ว่าลูกกำพรว้าๆ นี่ ไม่ให้มันหว่าแห้ว ไม่ให้มันเร่รอน ให้มันมีคุณธรรม ให้มันมีที่พึ่งอาศัย

ถ้ามีที่พึ่งอาศัยนะนี่ปัจจุตัง สันติภูริโก มันเป็นปัจจุตัง เป็นสันติภูริโก มันต้องมีที่พึ่งอาศัยของใจดวงนั้นก่อน ใจดวงนั้นมีที่พึ่งอาศัยก่อน ใจดวงนั้นอิมเต็มก่อน ใจดวงนั้นที่ทุกข์ที่ยากๆ นี่เพราะกิเลสมันครอบงำใจ แต่ถ้ามันทำสมาธิสงบระงับได้จิตใจมันอิมเต็ม คำว่าอิม

เต็มน้ำมันมีกำลัง สิ่งที่มีกำลัง คนที่มีกำลังคนที่มีอำนาจวาสนาแล้วเขาถึงทำงานของเขาได้ ถ้าทำงานของเขานี้ทำงานวิปัสสนา ทำงานในอริยสัจ ทำงานในสัจจะความจริง ทำงานในโลกุตระธรรม ทำงานโดยการพ้นโลก ทำงานโดยพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาสอนอย่างไร สอนการงานภายใน งานของพระๆ งานเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา งานของพระๆ คืองานค้นคว้า งานขุดคุ้ย งานหากิเลส งานกระชากเอากิเลสมันออกมาประจาน ประจานด้วยปัญญาของเรา ปัญญาของเราๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะมันชำระล้างกิเลสแบบนี้ มันทำลายวิชาแบบนี้ ท่านถึงวางธรรมวินัยที่บอกไว้ในเรื่องอริยสัจใจ ในอาทิตตฯ อนัตตฯ ในการกระทำ มันเป็นของเธอหรือ มันเป็นของเธอหรือมันไม่ใช่สักอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็ไม่ใช่ธรรมดาไม่ใช่ด้วย ไม่รู้ไม่เห็น ไม่รู้จักมันอีกด้วย โอ้วว่าไม่ใช่ๆ ก็เพราะมันรู้จักแล้วมันถึงว่าไม่ใช่ แต่ถ้าเราไม่รู้จักมันเราจะไม่ใช่ตรงไหน เพราะเราไม่รู้จักไม่เห็นมัน จะไปบอกว่าใครใช่ใครไม่ใช่ เพราะเราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นเพราะอะไร ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นเพราะจิตมันไม่เคยสงบใจ จิตไม่เคยสงบก็ไม่รู้จักตัวตนของตน

สิ่งที่เป็นอยู่ๆ นี่เป็นอยู่ด้วยจิตนิสัย เกิดมาชอบอะไรรักอะไรก็เป็นอย่างนั้น จิตนิสัยชอบอย่างไรก็ชอบอย่างนั้น เกลียดอย่างไรก็เกลียดอย่างนั้น คัดค้านอะไรก็คัดค้านอยู่อย่างนั้น มันจิตนิสัย เป็นสัญชาตญาณ มันยังไม่เห็นความจริงอะไรทั้งสิ้น ถ้าจะเห็นอะไรทั้งสิ้นมันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามามันถึงจะเป็นสัจธรรม จิตเดิมแท้ที่ส่องใสๆ โดยสากล สมาธิในโลกนี้จะนับถือลัทธิศาสนาใดก็ทำสมาธิเหมือนกัน แต่! แต่เป็นมิจฉา มิจฉาคือสมาธิที่ไม่มีสติปัญญาคุ้มครองดูแลใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำสัมมาสมาธิๆ การเป็นสมาธิๆ มันก็ต้องมีสัมมา มันต้องมีสติปัญญาของมัน ถ้ามีสติปัญญาของมัน เห็นไหม มันจะรื้อค้นขึ้นมา นี่พอมันมีงานมีการทำเหมือนคนทำธุรกิจการค้า กิจการของเขารุ่งเรืองเชิดชู ฐัฐ์ สุขยอด จิตใจของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราฝึกหัดภาวนาของเรา เห็นไหม มันมีสติ มันมีสมาธิ มันมีปัญญาขึ้นมา จิตใจของเรามันงอกงามขึ้นมา จิตใจมันเป็นหน่อพุทธะ มันเป็นหน่อพุทธะนะ มันมีองค์ความรู้ มันมีขอบเขตของมัน มันมีกำลังของมัน มันออกใช้สติปัญญาของมัน มันขุดคุ้ยหากิเลสของมัน นี่ไง มันจะหว่าแห่ไปไหน

คนจะเป็นเศรษฐีอยู่ที่นี่ สมบัติของพระ คนจะเป็นเศรษฐี คนจะมั่งมีศรีสุข มันจะเป็นกำพ้อตรงไหน ไ้ที่กำพ้อๆ เพราะทำตัวเองไง จะกำพ้อนี้เพราะว่ากิเลสมันปิดบัง กิเลสมันเหยียบย่ำไง มันทำให้ตัวเองต่ำต้อยไปเรื่อยๆ ใจ แต่ถ้ามีคุณธรรมๆ คุณธรรมมันยกขึ้น คุณธรรมมันพิจารณาของมันขึ้น คนเราทำขึ้นมา มันจะมีฐานะมีคุณธรรมขึ้นมาในใจ มันจะไปกำพ้อตรงไหน นี่ไ้ที่ว่ากำพ้อๆ ที่มันทุกข์มันยากกันอยู่นั้น มันเป็นทางออกของกิเลสใจ กิเลสมันพลิกแพลงขึ้นมา มันนี้ก็ขึ้นมา มันเอามาเป็นของล่อ เอามาล่อหัวใจ พอล่อหัวใจเรา หัวใจถ้ามันไม่มีสติปัญญาหัวใจก็วิ่งตามมันไปไง ออกพรรษาแล้วๆ เห็นไหม มันก็จะชวนขวยอยากจะไปตามกำลังของตนๆ มันก็ไปหาที่วิเวกหาที่สงบมันเป็นเรื่องธรรมดาทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันไปโดยความเป็นกิเลส ไปด้วยความที่กำพ้อนี้ มันไปโดยประชดประชัน มันไปโดยที่ว่าจะไปแสวงหาสิ่งใดก็ไม่ได้

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม คุณติ เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาท่านจะออกไปวิเวก ท่านจะบอกเลยว่า ในวัดในวานี้สิ่งใดที่มันขัดข้องอะไรนี้ ได้มีอะไรขัดข้องอยู่ไหม ในวัดนี้ทุกอย่างมันสมบูรณ์ดีหรือยัง ถ้าสิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่องจะได้กระทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นมา ถ้าวัดนี้มันสมบูรณ์ดีแล้วนี้ ข้าพเจ้าก็จะขอลอกไปหาที่สงบสงัดเป็นการชั่วคราวสักกระยะหนึ่ง นี่บอกขอโอกาสไว้ แล้วก็รอนจนกว่าท่านจะให้โอกาส รอนจนกว่าท่านจะให้ไป

นี่พอไปแล้ว เวลาเขาจะไปเขาไปด้วยความเคารพบูชา เขาไปหาความสังคดีเวกๆ เพื่ออะไร สังคดีเวกก็เพื่อไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้ไปรู้ไปเห็นสิ่งสังกรรมอะไรขึ้นมา แล้วถ้ามันติดขัดเราจะวิ่งกลับมาหาอาจารย์ของตนให้อาจารย์ของตนแก้เลย เพราะถ้าแก้ด้วยตนเอง เห็นใหม่ แม้แต่ความคิดขึ้นมาข้อหนึ่ง อะไรที่กิเลสมันหลอกขึ้นมาในใจสักคำหนึ่ง ค้นหาเป็นเดือนๆ ตอบไม่ได้ อะไรที่มันหลอกขึ้นมาสักคำหนึ่งนะ วนไปเวียนมา เวียนกลับไปกลับมาอยู่นั่นละ ไม่จบ กลับไปหาอาจารย์ฯ ไส้ทีเดียว ผลั้วะ โอ้ ไม่น่าโง่ได้ขนาดนี้เลยเนาะ ของของเราแท้ๆ เวลาเข้าใจนะ เวลาไม่เข้าใจนี้ไม่ยอมรับอะไรทั้งสิ้น ไม่ยอมรับอะไรเลย เวลามันกำพรว้าหัวแห้วแล้วมันสร้างกำแพงขึ้นมาไง มันสร้างกำแพงขึ้นมาหลอกหลวงไป

สิ่งที่มันเป็นกระแสโลก ใ้ความที่ในครอบครัวๆ หนึ่ง ถ้าพ่อแม่สูญเสียชีวิตนี้ เขาก็กำพรว้าจากพ่อจากแม่ อันนั้นมันเป็นภาษา ภาษาที่ว่าคนเราเกิดมาแล้วเวลามันปลัดพรากมันจากกันมันก็เป็นเรื่องอย่างนั้นนะ มันก็เป็นข้อเท็จจริงของสังคมโลก คนเกิดมามันก็มีการตายไปทั้งนั้น เวลาตายก่อนตายหลัง ใครตายก่อนตายหลังมันก็ขาดตกบกพร่องกันไป ใ้อันนั้นมันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมของสัตว์โลก

กิเลสมันก็ไปคว้าหมับเลย จิตนี้ก็กำพรว้า มันว่าไปนั่นเลยนะ ไปอย่างไร เห็นสิ่งใดที่มันเป็นคติเอาเข้ามาเนะ เอามาถ้าคิดๆ นี่ไง ถ้ามันคิดเป็นธรรมๆ เห็นใหม่ อูสิ คนเกิดมา เห็นใหม่เป็นชาติเป็นตระกูลด้วยกัน ครอบครัวเดียวกันเขาก็ผูกพันกันมหาศาล เวลาใครจะไปไหน เขาเป็นห่วงเป็นใยทั้งนั้นนะ ทำไมใครๆ คนหนึ่งต้องตายปลัดพรากจากไปละ ทำไมเขาต้องตายไปก่อนละ แล้วใ้ลูกหลานโดนปลัดพรากไปแล้วเขามีความทุกข์ยากอย่างไร

ถ้าเราเอามาคิด ชีวิตนี้มันอันตรายนัก ความตายนี้มันอยู่กับการหายใจเข้าและหายใจออกเลย ความตายนี้มันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเลย ถ้าเห็นภัยอย่างนั้นแล้ว โอ้โฮ น่ากลัวมาก ถ้าน่ากลัวมากนะ ชีวิตเราถ้าเป็นอย่างนั้นมันจะอันตราย รีบเร่งภาวนา เออ! คิดใ้มันเป็นบวกลี คิดใ้มันเป็นประโยชน์สิ คิดใ้มันไปกระตุ้นใ้เราชวนชวน ใ้เราเห็นโทษของมัน ไม่ใช่ไปจับฉวยมาใ้เป็นเครื่องมือของกิเลสไป

พอจะหยิบฉวย คุณิ นั้นเขากำพ้อ นำสงสาร มันเหมือนเราเลย เราก็ไม่มีพ่อแม่ไม่มีแม่เหมือนกัน เราก็ทุกข์ยากเหมือนกัน ชีวิตถ้ามันคิดโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันจะคิดทำลายตนเอง คิดทำให้ตนเองอ่อนแอไปเรื่อยๆ แล้วก็เชื่อมั่นไปเรื่อยๆ เชื่อมันจนถึงที่สุด เออ ใช่ ถ้าอย่างนั้นแล้วเราไปดีกว่า ถ้าอย่างนั้นแล้วถึงที่สุดก็ตายไป

แต่ถ้ามันคิดในมุมนวก เห็นใหม่ นี่ผลของวิภูฏะ มันก็มีการขาดแคลนขาดตกบกพร่องมาแต่ไหนแต่ไรอยู่แล้ว สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ แล้วความทุกข์ความยากในหัวใจนี้มันทนอยู่ได้ไหม ถ้ามันทนอยู่ไม่ได้ นั่นนะคือความทุกข์ แล้วถ้ามันเป็นอนัตตา มันแปรสภาพไปแล้ว แล้วมันไปไหน ถ้ามันไปไหน เพราะเราไม่รู้ไม่เห็นกับมันไง เราก็ต้องมาฝึกหัดในตัวของเรานี่

ถ้าเรามาฝึกหัดในตัวของเรา เราจะหาความจริงในหัวใจของเรา สิ่งที่เป็นนามธรรมมันเกิดแล้วดับ ความทุกข์บางทีมันรุนแรงมากเลยเดี๋ยวมันก็ดับ ถ้าดับไปแล้วนะ เราจะหามันที่ไหนล่ะ เดียวก็ไปทุกข์เรื่องใหม่ต่อเนื่องกันไปไง แต่ในปัจจุบันนี้เราจะเอาความจริงเลย ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบแล้วมันจับได้นะ จิตเห็นอาการของจิต มันเกิดงานขึ้นมา เหมือนเลยเหมือนเราทำงานอยู่ข้างนอกนี้ ถ้าไม่มีหน้าที่การงานของเรา เราจะไปทำงานอะไร ถ้าเราทำขึ้นไปแล้วงานเสร็จก็คืองานเสร็จ แต่งานเสร็จแล้วนี้เดี๋ยวก็ต้องทำต่อเนื่องกันไป เพราะ เพราะคนเราเกิดมาต้องกินต้องอาศัยตลอดไป มันก็ต้องดำรงชีพตลอดไป มันต้องทำหน้าที่การงานไปจนกว่าจะหมดอายุขัยนั่นนะ

นี่ก็เหมือนกัน การภาวนาอยู่นี้ ผลของวิภูฏะๆ เกิดมาในชาตินี้ ถ้าชาตินี้มีสติมีปัญญาขึ้นมา อาจจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมามันก็อยู่ในใจนี้ เวลาตายไปๆ ไปเกิดใหม่ ไปเกิดเป็นอะไรก็ไม่รู้ เวลาเกิดใหม่ เห็นใหม่ ไปเกิดใหม่ด้วยเวรด้วยกรรมนะ ใช่ ชาตินี้ทำความดีทั้งนั้นเลย แต่กรรมนี้เป็นอินไทย คำว่าอินไทยคือว่ามันทำซับซ้อนไม่รู้แต่เมื่อไหร่ อดีตนานมาขนาดไหนแล้วสิ่งนั้นๆ มันมาให้ผล สิ่งนั้นๆ มันมาให้ผล

แล้วขณะที่ คุณ เราไม่ทำอะไรเลยมันก็ไม่ให้ผลนะ มันก็พออยู่ได้นะ พอเราเอาจริงเอาจัง ขึ้นมามันมาทันทีเลย เพราะอะไร เพราะว่ามันกลัวเราจะพ้นจากมัน ไปไง กิเลสมันกลัวเราจะพ้น จากมันไป เห็นไหม สิ่งใดก็แล้วแต่มันจะขัด หน้าที่ของกิเลสคือทำลายทั้งนั้น หน้าที่ของกิเลส เห็นไหม คุณ ทางโลกเขานี้ เขาทำอะไรมีแต่ความขาดตกบกพร่อง เขามีแต่ความทุกข์ความยาก ใ้อเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นั่งสมาธิภาวนามันอาศัยอะไร

ทางโลกเขาต้องมีวิชาชีพของเขา เขาต้องมีปัญญาของเขา เขาถึงทำงานของเขา ใ้อเรานี้ นั่งสมาธิภาวนาหายใจเข้านี้กพุทธ หายใจนี้กออกโธ ถ้าจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะเกิด ปัญญาจากจิตๆ มันจะเกิดภาวนามยปัญญา แล้วปัญญาที่มันเกิดขึ้น เห็นไหม นี่กิเลสที่ว่ามัน ทำลายๆ นะ ทำลายตั้งแต่สติ ทำลายตั้งแต่เราจับสิ่งใด มันก็ไม่สำคัญ นี่ก็ไม่สำคัญ มันก็ไม่ต้อง ทำ นี่ก็ไม่ชอบ นี่ไงมันไม่เคยฝึกหัดอะไรเลย สติมันก็ไม่ฝึกเลย จะเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิไม่ได้ เพราะสมาธิมันเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ู้อสมาธิมันว่างๆ มันก็ว่างๆ มันก็สร้างอารมณ์ว่างๆ

อารมณ์ไม่ใช่สมาธิ สมาธินี้ถ้ามันกำหนดพุทโธๆ พุทโธก็เป็นอารมณ์ มันผ่านอารมณ์เข้าไป ใอ มันผ่านขั้น ๕ เข้าไปใอ มันผ่านเปลือกส้มเข้าไปสู่เนื้อส้มใอ มันผ่านจากความรู้สึกผ่าน จากสัญชาตญาณเข้าไปสู่จิตสงบใอ ถ้าสงบนะมันเป็นสมาธิ ถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมา นี่ ถ้ามันเป็น จริงขึ้นมา เห็นไหม มันจะรู้มันจะเห็นของมันขึ้นมา แล้วถ้ามันไปรู้ไปเห็นขึ้นมา กิเลสนี้ กิเลส มันทำลายทุกอย่าง ทำลายตั้งแต่ฝึกหัดสติ ทำลายตั้งแต่การทำสมาธิ แล้วพอมีสมาธิ สมาธิถ้าคน มีอำนาจาสนาบุกบั่นมันเข้าไป บุกบั่นพยายามมุมนะ ถ้าเป็นสมาธิได้ สมาธิเพราะอะไร

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ สมาธิจะมีมาก็มีมาเพราะด้วยความมุมนะของเรา มาด้วยการตั้ง สติของเรา มาด้วยคำบริกรรมของเรา มาด้วยปัญญาอบรมสมาธิของเรา ถ้ามันเป็นขึ้นมาได้ มันก็ เป็นของมันขึ้นมา เห็นไหม เป็นขึ้นมา กิเลสมันก็ทิ่มก็ตำ มันจะทำลายตลอด หน้าที่ของกิเลสคือ การทำลายทั้งสิ้น

พอมันฝึกหัดได้มีอำนาจาสนาขึ้นมา เห็นไหม จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา นะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็น เห็น จิตเห็นอาการ จิตเห็นการกระทำ จิตเห็นเคลื่อนไหวของ

จิต จิตเห็นอาการเคลื่อนไหวของจิต จิตเห็นอารมณ์ที่เกิดจากจิต จิตเห็นกายที่เกิดจากจิต ถ้าจิตมันเห็นจิตมันจะเกิดภวานามบัญญัติ พอเกิดภวานามบัญญัติขึ้นมา กิเลสมันก็ทิ่มก็ตำ โอ้ ได้มรรคได้ผลแล้วนะ นี่ไง กิเลส หน้าทีของกิเลสมันทำลายทุกอย่างเลย ทำลายแม้แต่ทางโลก ทำลายตั้งแต่งานของเรา น้อยเนื้อต่ำใจทุกซี่ยากไปหมด กิเลสมันทำลายทั้งหมด แต่เวลามาปฏิบัติมันก็ทำลายเหมือนกัน

ถ้ามันเป็นธรรมดาๆ นะ มันเป็นเรื่องถ้าคนที่มีคุณธรรมอยู่แล้ว สิ่งที่มีค่าที่สุดเราเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์มันมีค่าที่สุดอยู่แล้ว เพราะอะไร เราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม เกิดเป็นมนุษย์นี่มันมีโอกาส ถ้ามีโอกาสนี้ สิ่งที่เกิดล้วนมีค่าที่สุด มันจะต่ำต้อยจะสูงส่งจะพลิกแพลงอย่างไร เราก็พอใจเราแล้วละ เราพอใจเพราะว่าเราทำกรรมมาอย่างนี้ แล้วเราก็ทำหน้าที่การงานของเราไป เราพยายามหาโอกาสการกระทำของเรา ทำเพื่อดำรงชีพๆ แล้วถ้ามีโอกาสเราก็ประพฤติปฏิบัติถ้าคนที่เขาอยู่ทางโลก

แต่ถ้าคนที่ปฏิบัติ เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ๆ สิ่งที่เขาทำงานทางโลกมันก็อาบเหงื่อต่างน้ำ ทำเพื่อดำรงชีพ ทำเพื่อชีวิต แล้วชีวิตก็อยู่กับโลกนั้นนะ เวลาตายไปแล้วก็ได้บุญกุศล จะไปเกิดตามวิญญูะ แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เราทำงานด้วยการประพฤติปฏิบัติในหัวใจของเรา เราทำงานด้วยใจๆ ใจ ถ้าทำงานด้วยใจ เห็นไหม ถ้าใจมันเป็นจริง เห็นไหม ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน แล้วใจเป็นใหญ่ใจเป็นประธานแล้ว ความรู้สึกนี้เราทำงานตรงๆ เลย ทำงานกับหัวใจของเราเลย แล้วถ้าเราไม่มีสติปัญญาไม่มีอำนาจวาสนา มันก็ไปโหยหานั่นแหละ เป็นลูกกำพ้อ ไม่มีใครคุ้มครองดูแล ไม่มีใครประพฤติปฏิบัติ ไม่มีใครชี้แนะ ใครจะชี้แนะ ชี้แนะก็ไปอย่ายี้เขา ชี้แนะก็ไม่เชื่อเขา กิเลสท่วมหัว

แต่เวลาจริงๆ ขึ้นมานะ ทำขึ้นมาให้มันเป็นจริงสิ ถ้าทำให้มันเป็นจริง ไปถามท่านสิ คำว่าถามหมายถึงว่ามันมีเหตุมีผล คำว่าถามมันมีข้อใจ มันมีข้อมันมีประเด็นใจ ถ้ามีประเด็นถกกันในประเด็นนั้นนะ มันจะเป็นการวัดภูมิเลย ถ้ามีประเด็น ไอนี้มันถามกันลอยๆ ฟังใครมาก็ไม่รู้ แล้วเวลาถามก็ถามไม่มีน้ำหนัก ไม่มีข้อเท็จจริงเลย แต่ถ้าเราปฏิบัติของเรา เห็นไหม ถ้ามันน้อย

เนื้อต่ำใจนะ สิ่งที่เราเป็น ถ้าเราถามก็เป็นประเด็นแล้ว ถ้าเป็นประเด็น ถูกคิดมันพูดได้แล้ว ถ้าถูกคิดมันวัดกันได้แล้ว

ฉะนั้นเวลาหลวงตาท่านพูด เวลาท่านออกมาชุดงค์จากหลวงปู่มัน แล้วท่านวิเวกไป ไปหาครูบาอาจารย์ เวลาไปปรึกษาเรื่องการปฏิบัติ เวลาท่านฟังแล้ว นี่ไงพอมีประเด็นแล้วก็คุยกัน พอคุยกันเสร็จนะ มันคิดอยู่ในใจ เอ้อ มีความรู้แค่นี้หรือจะมาสอนเรา มันวัดภูมิได้ มันวัดภูมิของคนพูดได้เลยว่ามีสูงมีต่ำแค่ไหน เพียงแต่มีสูงมีต่ำแค่ไหน เราพูดแล้วเขาก็ไม่รู้ในตัวเขา เห็นไหม ท่านถึงเก็บไว้ในใจไง เก็บไว้ในใจแล้วพูดเลย อ้อ ภูมิมีแค่นี้เอง จะมาสอนเราอย่างไร คือคนถามภูมิมันสูงกว่า ภูมิมันสูงกว่าคือคนมันมีเหตุมีผลมากกว่า

นี่ไง ถ้ามันเป็นประเด็นๆ เราปฏิบัติแล้วถ้ามันเป็นประเด็น มันจะรู้ว่ากำพรว้าหรือไม่ กำพรว้าไง ถ้าจะเป็นกำพรว้าเราก็ทำเสียเอง ก็เลศมันย่ำยิมันทำลายซะเอง น้อยเนื้อต่ำใจ ทำตัวเองให้พลัดพรากออกไป ให้ไกลจากกรรมและวินัยไป มันถึงกำพรว้า กำพรว้าจากคุณธรรม กำพรว้าจากทรัพย์ อริยทรัพย์ของพระ พระมันจะมีคุณธรรมจะมีสมบัติก็สมบัติในกรรมและวินัย ถ้ากำพรว้าก็กำพรว้าจากกรรมวินัยนี้ กำพรว้าจากคุณธรรมของตน

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ นะ มันจะไม่กำพรว้า มันจะมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เราจะใกล้คุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเวลาประพฤติปฏิบัติไปมันจะได้คุณธรรมอันนั้น ถ้าปฏิบัติไป เห็นไหม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่กรรม ธรรมะย่อมคุ้มครองใจ เราก็ปฏิบัติตัวเราด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา นะ ฉะนั้นมันอยู่ที่ระหว่าง ระหว่างที่เราประพฤติปฏิบัติ ระหว่างที่เราชวนขวายเป็นอยู่ เราศึกษาความรักตัวของเราไป

มันไม่ใช่หน้าที่การงานอะไรของเรา เราก็ไม่ต้องไปยุ่ง เราเอาแต่ความเป็นจริงของเรา เราพยายามปฏิบัติของเรา เพราะการประพฤติปฏิบัติก็เลศนี้มันร้ายนักนะ ถ้ากิเลศมันร้ายนัก ครูบาอาจารย์ท่านถึงให้โอกาส ท่านถึงคุ้มครองดูแล ดูแลอะไร ดูแลเวลาไป วันเวลา ๒๔ ชั่วโมงนี้ให้เราเข้าไปเผชิญหน้ากับมัน ถ้าเราไม่เผชิญหน้ากับมันเราจะไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ

เราจะไม่มีโอกาสรู้จักมันเลย แล้วเวลาพูดถึงกิเลสก็เป็นกิเลสในตำรา กิเลสของคนอื่นที่แสดงออกทั้งนั้นเลย ไม่ใช่กิเลสของเราเลย แล้วไม่ได้ประโยชน์ของเราเลย

ฉะนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงว่าปัจจัยตั้ง สันติปฏิญญาโก มั่น ต้องเป็นกิเลสของเรา มันต้องเป็นการกระทำของเรา มันต้องเป็นคุณสมบัติของเรา มันต้องเป็นหัวใจของเรา ถ้าเป็นของเราแล้วนะ นี่ให้ถามมาได้เลย ใครก็ตามได้ เขาจะมามุมมองไหนก็แล้วแต่ ถ้าเรามีคุณธรรมจริง เราตอบได้หมด มันจะมีคุณธรรม

นี่บอกว่ามันเป็นจริตมันเป็นนิสัย มันพูดกันไม่รู้เรื่อง ใจไม่รู้เรื่องมันส่วนไม่รู้เรื่องสิ ใจไม่รู้เรื่องมันเป็นจริตนิสัย นิสัยคือความเห็นที่แตกต่าง แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นอันเดียวกัน ถ้าเราอธิบายได้ ถ้าอธิบายไม่ได้ นี่ใจที่หลงตาทำนองนะ อ้อ มีความรู้แค่นี้หรือจะมาสอนเรา มันฟังไม่ขึ้นๆ ฟังไม่ขึ้นมันก็ไม่มีความหมาย

เราจะพูดถึงว่าถ้ามันออกพรรษาแล้วเราต้องพลัดพรากกันไปนี่ บอกว่าเราไม่มีที่พึ่งที่อาศัย เรากำพ้อ เราไม่มีคนคุ้มครองดูแล นั่นก็คิดไปเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เรามีคุณธรรมในหัวใจของเรา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ใจ ให้ภิกษุอยู่ไกลถึงภาคตะวันตก ถ้าปฏิบัติตามเรา เหมือนจับชายจิวรเราไว้ ถ้าภิกษุอยู่ใกล้เรา อยู่ติดกันเลย อยู่ติดกันเลย แต่ไม่ปฏิบัติตามเรา เหมือนอยู่ห่างเราแสนไกลเลย อยู่ห่างแสนไกล แต่เขาอยู่ห่างแสนไกลขนาดไหน แต่เขาปฏิบัติตาม ปฏิบัติธรรมตามธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เห็นไหม เหมือนอยู่ติดเราเลย เหมือนจับชายจิวรเราไว้เลย แล้วมันจะกำพ้อไปไหน

ถ้าเราปฏิบัติจริงเห็นจริงมันจะกำพ้อไปไหน มันไม่มีกำพ้อหรอก ถ้าเป็นกำพ้อนี้มันก็เป็นกิเลสเสีย นี่กิเลสทำลาย ทำลายให้เราพลัดพราก ทำลายให้น้อยเนื้อต่ำใจ ทำลายให้เป็นทางออกของกิเลสไป แล้วก็อ้างไปเรื่อยๆ มีแต่ความเสียหายนะ

แต่ถ้าเราเอาจริงๆ นะ เราเอาจริง เห็นไหม อยู่ใกล้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ ถ้าเราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมเหมือนจับข้ายีวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย แล้วถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติไป ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตเลย อยู่กับองค์ตถาคต

ฉะนั้นเราพูดบ่อย นี้จะไปอินเดียๆ เราบอกไม่ต้อง หายใจเข้านี่ก็พูด หายใจออกนี่ก็โธ เราจะได้เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะเห็นพุทธะในใจของเราไง เราจะเห็นพุทธะ เราจะเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสถิตอยู่กลางหัวใจของเรา เอวัง